

Verslag en conclusies bijeenkomst IJssel Anders, Olst 3 mei 2023

Programma

- Welkom
- Wim de Haas over 'Het landschap verstaan'
- Albert Corporaal over 'Het landschap aan het woord'
- Nagesprek
- Karel van Haaften, reflectie
- Hoe verder?

woensdag 3 mei 2023

Tussenland

aanwezig 27 personen

Wim de Haas over zijn boek: 'Het landschap verstaan'

Boek geschreven aan de hand van reis Pirsig in 'Zen and the art of motorcycle maintenance'.

Het landschap in lagen

Het landschap als plek, grens, stroom, beeld of machine

Het landschap als taal: want het is een fysiek beeld, waar we over denken, betekenis heeft en waarin we iets hebben gedaan/iets in gaan doen.

Hoe we het landschap zien leidt tot handelen. Voorbeeld: Nederland als waterland: veilig achter dijken (thuisgevoel, geborgen), bang voor overstromingen (unheimisch) en dus de strijd tegen het water (iets doen)

Kunnen we zo'n gezamenlijk verhaal van de IJssel maken? Daarin zouden we kunnen redeneren vanuit de IJssel: "Ik, het landschap, ben geen object. Probeer me te verstaan.,

Thijsse als voorbeeld van hoe je met de IJssel en haar landschap om zou moeten gaan: je moet erin aanwezig zijn, het aandacht geven, breed verzamelen en verhalen delen.

Albert Corporaal:

Analyse van de bijdragen mbt Het Landschap spreekt

Blij met alle bijdragen die het landschap een stem geven. Het is een meerstemmig geheel; landschap is breed opgevat.

Er zijn twee criteria gebruikt om tot een overzicht van alle bijdragen te komen.

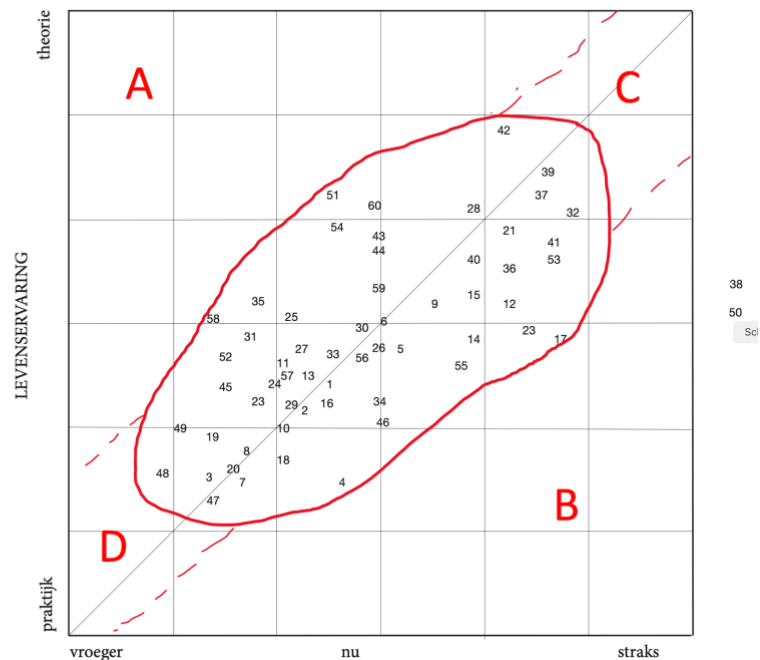
Als je die uitzet op een assenstelsel met aan de ene kant de mate van 'levenservaring': praktijkgerichtheid dan wel meer theoretisch, en aan de andere kant 'nostalgie', dat wil zeggen meer of minder beredeneerd, beschreven vanuit het verleden dan wel de toekomst, dan ontstaat het volgende beeld.

NB de termen nostalgie of levenservaring betekenen op geen enkele manier een kwalificatie van de schrijver/schrijfster.

Uitkomst

SCHUINE WOLK

- A ACADEMISCHE THEORETICUS
- B PRAKTIZERENDE BOER
- C (VERRE) TOEKOMST
- D (VERRE) VERLEDEN

De nummers verwijzen naar de bijdragen die onder 'het landschap spreekt' en 'achtergrond' op de site staan. Het gaat hier om de bijdragen tot 1 april.

1 ijze	21 Goed Land	41 beschermheren
2 w.e.r.k.	22 nieuwe hoop	42 wokeness
3 laatste winter	23 toen en nu	43 uitstelgedrag
4 uitvoering	24 ik stroom	44 doesburg eo
5 beste gerard	25 kwetsbaarheid	45 macht
6 gelaagdheid	26 stilte	46 sediment
7 de grutto	27 gouden moment	47 hillesum
8 ik ben weer terug	28 bodem	48 uiterwaarden
9 verkiezingen	29 grens	49 karakteriet
10 vreemde gasten	30 ik ben de IJssel	50 werkelijkheid
11 ik praat je in mijn hoofd	31 planologen	51 dik en dun
12 mediator	32 de droom	52 tuinders
13 nuttig bestuur	33 kroonjuwelen	53 erfdelen
14 schrijvers en de IJssel	34 streken	54 robuustheid
15 wandelen	35 ijsselmonding	55 R&T
16 het vijfde element	36 vooruitgang	56 witte landschap
17 stad en land	37 rechten	57 protesten
18 heilige graal	38 platteland	58 rivier
19 oeverloos	39 spirituele	59 de ijssel anders
20 wilgentakje	40 aardehuizen	60 nooit gevormde ijssel

Conclusie:

Er bestaat een verband.

Er is een betrekkelijke grote concentratie langs een denkbeeldige lijn; het beeld levert een schuine wolk.

Inhoudelijk is er een aantal 'gebieden' dat minder aan de orde komt. Dat zijn de velden (A B C D) die a.h.w. ingevuld zouden kunnen worden door/over

veld A ACADEMISCHE THEORETICUS
 veld B PRAKTIZERENDE BOER
 veld C (VERRE) TOEKOMST
 veld D (VERRE) VERLEDEN

Daarbij lijkt veld C het meest relevant.

Maar er is meer werk aan de winkel. Want de gemiddelde leeftijd van de inzender is hoog (60+), grootste meerderheid man, de helft uit het midden van de IJsselvallei en all-white.

Kortom de inhoud vraagt om uitbreiding maar mn ook de achtergrond van de deelnemers (bijdragers)

Uitkomst discussie in de zaal

Er moet een balans zijn (vgl Zen and the art of motorcycle maintenance), tussen het landschap zien als een techniek/motorblok en iets fysieks of een waardering vanuit gevoel: zorg hebben voor

het landschap vanuit landschapspijn. Essentieel is het om onbevooroordeeld naar elkaar te blijven luisteren.

Het is is duidelijk dat we er nog niet zijn. Het landschap is nog niet tevreden. Je moet wat je nu hebt ook nog niet willen 'bevriezen' of consolideren in een boek. Hou het proces gaande; het is geen project waar je aan bent begonnen.

Misschien past een theatervoorstelling hierbij; je wilt immers (veel, andere) mensen bereiken.

Beschouw wat je nu hebt als een soort collectief geheugen van deze (wat oudere, witte) groep.

Betrek er dus anderen bij: van elders, migranten, jongeren. Misschien nog het moeilijkste is de groep die het grootste deel van het land(schap) bepaalt, de boeren. De echte autochtonen.

Het landschap laten spreken en rechten geven. Vreemd doel. Zorg er maar eerst voor dat we het landschap serieus nemen.

Vroeger werd aan het landschap een religieuze waarde gegeven. Daar is ook het idee van rechten op gebaseerd: de rivier als een goddelijk geheel. Je zou willen dat er een nieuw soort waarde, referentie zou komen waaraan je kunt appelleren.

Karel van Haften, een socratisch gesprek over de IJssel anders

Ida Gerhardt en de Lek spreken in het Bondgenootschap

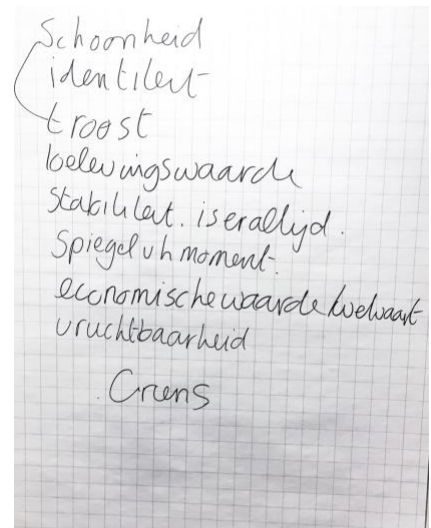
*Wie zelf de wijde wateren is gewend
laat zwijgend de ander in zijn element.
Men groet elkaar met de ogen. In de Lekbocht
heb ik als kind een visotter gekend.*

Via vragen verkennen we 'het landschap spreekt':

Wat zou je de IJssel vragen als het een mens zou zijn?:
Ben je gelukkig, ben je gezond, hoe gaat het ermee?

Kunnen we met de IJssel communiceren?

Wat biedt de IJssel je? Wat is de IJssel voor je? Zie hiernaast.

Alles overziende

- Het was een 'volle' bijeenkomst
- De website is een mooi begin, maar meer en anderen bereiken
- Denk na over wat je precies wil; geen juridische inzet (de IJssel heeft rechten) maar wat dan wel?
- Hoe gaan we verder? Wandelen, theater, andere bijdragen?
- En groepje gaat meedenken over 'hoe verder'.